

CO ŁĄCZY PRZESZŁOŚĆ I TERAŹNIEJSZOŚĆ? CZY TYM WSPÓLNYM mianownikiem mogą być podróże? Te doświadczenia, które zdobywają podróżujący poprzez kontakt z innymi niż zwykle miejscami, osobami, czasem kulturami, bywają niezapomniane. Relacje i wrażenia z podróży są często podstawą, na której potem budujemy przyszłość lub w której odkrywamy ślady przeszłości.

Rozmowa Hanny Pileckiej z Anną Sulimowicz-Keruth zaczyna się właśnie od podróży w przeszłość – do Halicza, z którym ich rodziny były związane przez pokolenia. Obie panie zaglądają w zaułki Uniwersytetów Warszawskiego i Jagiellońskiego, by potem odwiedzić Turcję, z którą Anna Akbikie związała się zawodowo. W końcu powracają do Warszawy, na turkologię, do badań karaimoznawczych i działań na rzecz społeczności karaimskiej.

Pozostając w temacie podróży, kontynuujemy rozpoczętą w poprzednim numerze opowieść Jakowa Kefelego o wyprawie do Paryża na Wystawę Światową w 1900 roku. Jego wrażenia ze studenckiej eskapady były tak intensywne, że opisując je kilkadziesiąt lat później, wciąż potrafi nimi zauroczyć.

W tym roku 150 lat ukończyłby Aleksander Mardkowicz – notariusz, wydawca, działacz społeczny i poeta z Łucka. Jego pamięci, a właściwie pamiętkom przechowywanym w rodzinnym skarbcu, poświęcił swój tekst Mariusz Pawelec.

Archiwa domowe bywają skarbnicą tekstów i opowieści o minionym czasie. Taką odnalezioną rymowaną relacją z podróży z Trok do Poniewieża w 1946 r. podzieliła się z nami Halina Kobeckaitė. Sześciu młodych mężczyzn, znanych nam jako szanowani aksakałowie, wybrało się świętować urodziny pięknej panny. Czy miód i wino pili? Poczytajcie.

Poetycką podróż przez pokolenia kontynuuje Hanna Pilecka, podejmując dialog z utworami swojej matki, Marianny Zajączkowskiej-Abrahamowicz. Wiersze zilustrowała ich prawnuczka i wnuczka Marianna Pilecka.

Azja Centralna, miejsce znane z opowieści o czasach Tamerlana i anegdot z życia Hodży Nasreddina, coraz częściej przyciąga europejskich turystów. Stali czytelnicy AwazyMyza na pewno pamiętają barwne reportaże Anny Abkowicz z Uzbekistanu i Kirgizji. Tym razem w podróż zabrała siostrę Mariolę i opowiada, jak razem zanurzyły się w świecie bawełny, jedwabiu i ceramiki, różnorodnych meczetów i medres, smakując regionalne odmiany płowu i wędrując ścieżkami wytyczonymi przez Timurydów i Aleksandra Wielkiego.

Ten rok sprzyjał również podróżom po Polsce, gdyż 20-lecie uchwalenia *Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym*, a więc także 20. rocznica rozpoczęcia działalności Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, dały powód do wielu podsumowań, debat i refleksji. O niektórych z nich pisze Mariola Abkowicz.

W tym roku warto odnotować dwa wydarzenia karaimoznawcze. Po pierwsze, odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Prof. Ananiasz Zajączkowski i dziedzictwo kulturowe Karaimów w Polsce” zorganizowana przez Muzeum Azji i Pacyfiku oraz Związek Karaimów Polskich, o czym wspomina Anna Abkowicz. Drugim wydarzeniem jest wydanie przez oficynę Bitik pierwszej krytycznej edycji katechizmu *Ṭuv Ṭa'am* Mordechaja Kazaza, opracowanej przez prof. Henryka Jankowskiego.

Tradycyjnie życząc dobrego Nowego Roku, zamykamy numer sprawozdaniami z całorocznej działalności Związku Karaimów Polskich i Fundacji Karaimskie Dziedzictwo. ■

Spis treści

2 Od redakcji

W mowie przodków

3 Zachariasz Abrahamowicz
Tigendi jaz / Skończyło się lato

Portret współczesny. Karaimi w Polsce

4 Hanna Pilecka, Anna Sulimowicz-Keruth
Biel zamków, czerń ksiąg i inne kolory

Z kart przeszłości

20 Mariusz Pawelec
Pamięć szlachetnych dokonań

Znane i nieznanne. Karaimskie losy

16 Jakow Kefeli
*W Paryżu w 1900 roku.
Wspomnienia rosyjskiego studenta (cd.)*

Uroda słowa

26 Halina Kobeckaitė
*O czym opowiadają kartki z archiwum:
„Podróż »Mi-Si-Si-Mi-Ro-Ju«*

28 Marianna Zajączkowska-Abrahamowicz,
Hanna Pilecka
Między matką a córką

Wydarzenia i ludzie

30 Anna Abkowicz
Spełnione marzenie

39 Mariola Abkowicz
*Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość
w dwudziestolecie „małej konstytucji”
mniejszości w Polsce*

41 Anna Abkowicz
*W Muzeum Azji i Pacyfiku o karaimskim
dziedzictwie*

43 Grzegorz Kuprianowicz
*Podlaska konferencja o etnosie ukraińskim
Podlasia w 20-lecie ustawy o mniejszościach*

Sprawozdania

45 Mariola Abkowicz
*Związek Karaimów Polskich –
realizacja projektów w 2025 r.*

46 Adam J. Dubiński
*Rok 2025 w działaniach
Fundacji Karaimskie Dziedzictwo*

Wydarzenia. Co słyhać?

49 Od lata do zimy